



Nationella solidaritetsprogrammet heter så därför att man vill uppnå solidaritet och enhet mellan lokalsamhällena, som ett sätt att bryta isen och få slut på krigandet.

Nyckeln är eget ansvar

Tredje och sista delen om NSP

I de två föregående numren av Afghanistan-nytt har du läst om SAKs arbete inom det Nationella solidaritetsprogrammet, NSP. Skribenten Lina von Seth skriver här tredje och sista delen.

TEXT & BILD: LINA VON SETH

Det Nationella solidaritetsprogrammet, NSP, är det största landsbygdsutvecklingsprogrammet i Afghanistans historia. Det är ett innovativt program som till skillnad från de traditionella afghanska byråden möjliggör lokalsamhällena att välja sina egna representanter i en demokratisk form. Prioriterade utvecklingsprojekt som valts på ett transparent sätt och med bybornas delaktighet förverkligas senare med hjälp av 24 biståndsorganisationer, varav SAK alltså är en. Byrådets tioprocentiga bidrag till projekten är viktiga för att lokalbefolkningen ska bry sig mer om och förstå värdet av projekten. Det ska vara deras projekt.

De etablerade byråden kommer

att ha en pågående roll som den främsta utvecklingsaktören på lokal nivå. Detaljerna kring hur regeringen och biståndsorganisationerna kommer att arbeta med byråden är ännu inte klargjorda, inte heller exakt hur byrepresentanterna ska stötts.

MÅLET MED NSP är att knyta samman lokalsamhällena med regeringen, få fram deras åsikter genom offentliga konsultationer och ge dem mer ansvar och möjlighet till ansvarsfullt användande av programresurserna. Namnet på programmet valdes eftersom man ville uppnå solidaritet och enhet mellan lokalsamhällena, som ett sätt att bryta isen och få slut på krigandet. Projektet har varit framgångsrikt och det finns



Afghanistan-nytt nummer 4 -06 och 1 -07.

hopp om att den positiva utvecklingen kan fortsätta även efter att NSP färdats ut. Programmet stärker närdemokrati (local governance) och minskar fattigdom genom att framförallt öka den fattiges påverkansförmåga över sin livssituation.

Ett sätt att få byråden fortsatt aktiva efter att de inte längre är del av NSP är att bygga vidare med kompletterande projekt på den grund som NSP bildat. NSP har uppmontrat gemensamt bysparing och flera andra organisationer som, liksom SAK arbetar som facilitator med NSP, har utvecklat dessa vidare till att bli så kallade självhjälsgrupper och stöttat dem med mikrolån och småföretagande.

I JULI 2006 åkte jag på ett studiebesök till Hunza i norra Pakistan tillsammans med SAKs koordinator för NSP, Raja Safdar. Han är själv från Hunza och har arbetat i sju år med olika landsbygdsutvecklingsprogram i detta område som har många likheter med Afghanistan. Regionen är välkänd för att under de senaste 40 åren ha lyckats omvandla de tidigare mycket fattiga samhällena till att idag ha uppnått stora förbättringar i levnadsvillkoren. Först satsade man på en hög och jämställd utbildningsnivå och sedan bland annat på att skapa möjligheter för inkomster, lån och sparande.

► Vad ser du för utmaningar för NSP?

– Programmets framtid är beroende av hur biståndsstödet, landets säkerhet, den politiska stabiliteten och regeringens politik utvecklas. Det nuvarande understödet är 236 miljoner dollar. NSP:s framtida finansiering beror på hur regeringens och biståndsgivarnas prioriteringar förändras och vilken inställning en eventuell ny regering skulle ha till NSP, säger Safdar. Pengar driver hela programprocessen och när dessa blir försenade avstannar hela processen och en negativ inställning från lokalsamhällena till organisationerna som arbetar med NSP och regeringen uppstår lätt. Eftersom NSP är ett regeringsprogram som har som mål att nå ut till landsbygden spelar bybefolkningens inställning till regeringen en viktig roll. En annan utmaning är hur NSP kan vara ett program med



Raja Safdar.

gräsrotsförankrad utveckling samtidigt som regeringen har ett stort ansvar bland annat för allokeringarna av NSP:s tillgångar. Programmets hållbarhet beror på lokalsamhällenas känsla av ägandeskap, engagemang och motivation inför NSP, och om de får det som utlovats.

► Vad behöver göras för att säkra att utvecklingsprocesserna som påbörjats fortsätter efter att NSP avslutats?

– Det behövs oavslutade aktiviteter i lokalsamhällena och att byråden sammankopplas med aktörer som kan stötta dem. Dessutom måste lokalsamhällena fortsätta ta ansvar och försöka bli självständiga genom att finna nya egna resurser och inkomster. Beroende på om säkerheten förbättras skulle byråden i framtiden kunna skapa egna organisationer som kan sammanföra finansiella resurser från flera byråder. Rådets hållbarhet påverkas också av om de kan finna nytt externt bistånd samt om de kan få stöd i informationssökning. Information kan vara avgörande för lokalsamhällena, till exempel vilka resurser den afghanska staten har tillgängliga, vilka biståndsorganisationer som finns till hands och vilka kriterier dessa organisationer har för sitt bistånd.

Programmet bygger på att byborna, särskilt deras representanter i byråden, ställer upp med sitt frivilliga arbete. Men för att folk ska arbeta oavlönat behövs aktiviteter som berikar annars blir byråden passiva. De demokratiskt valda byråden kommer dock bestå eftersom de till skillnad från biståndsorganisationerna är permanenta. Byråd som blivit inaktiva kan återupplivas genom att man besöker dem, förklarar, frågar och skapar aktiviteter som till exempel att stötta informella självhjälsgrupper.

► Hur kan NSP nå ut till de mest konservativa samhällena?

– Det finns många sätt, till exempel genom att skapa engagemang, välja bort aktiviteter som kan uppfattas hotande och att ge möjlighet att åka

på studiebesök hos mer progressiva och utvecklade samhällena. Exponering och jämförelser är ett mycket användbart sätt att påverka människors uppfattning eftersom det visar andra närliggande samhällena som kanske kommit längre i sitt arbete. Detta verktyg att motivera människor används och uppmontras inom NSP. Mobiliseringen genom medvetandegörande är viktigt, men det måste först ske med byäldstarna innan det accepteras att ske med kvinnorna.

► Hur tycker du att SAK ska fortsätta sitt engagemang med de byråder som fasats ut inom SAK/NSP?

– Alla SAKs enheter borde arbeta genom byråden. Det skulle öka ägandeskapet och engagemanget hos mottagarna av SAKs bistånd. Genom att arbeta via byråden stärks rådets förmåga och hållbarhet.

► Vad är det viktigaste som uppnåtts genom NSP?

– Det är första gången som den afghanska regeringen har givit fullt ansvar till institutioner på gräsrotsnivå och stöttat självstyre (empowerment) över hela landet. Kravet från byrepresentanterna att ge byråden juridisk status godkändes i slutet av förra året av den afghanska regeringen. Genom att råden har blivit formella institutioner har lokalsamhällena och dess representanter fått både ny maktbefogenhet och nytt ansvar, bristen på formella afghanska institutioner har minskat och det civila samhället stärkts. ■

Lina von Seth i en av hålorna i Bamiyan där de världsberömda Buddhastatyerna tidigare huserade. Lina arbetar för SAK inom Nationella solidaritetsprogrammet, NSP och har i tre nummer av Afghanistan-nytt skrivit om NSP och sitt arbete. Tack Lina!

